

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1994-1995

OPENBARE COMMISSIEVERGADERINGEN

HANDELINGEN

COMMISSIE VOOR HUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN
LANDINRICHTING

VERGADERING VAN 10 MAART 1995

Interpellaties van de heren F. Van den Eynde, H. Olaerts en H. Coveliers tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de bouw van een klooster op het koninklijk domein van Opgrimbie, over de blijvende twijfel betreffende de wettelijkheid van de bouwvergunning voor het klooster van Opgrimbie en over de bouwvergunning voor een klooster van Opgrimbie
Bijlagen

VOORZITTER : de heer L. Steenwegen, ondervoorzitter

— *De interpellaties worden gehouden om 10.13 uur*

Samengevoegde interpellaties tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, van de heer F. Van den Eynde, over de bouw van een klooster op het koninklijk domein van Opgrimbie, van de heer H. Olaerts, over de blijvende twijfel betreffende de wettelijkheid van de bouwvergunning voor het klooster van Opgrimbie en van de heer H. Coveliers, over de bouwvergunning voor een klooster van Opgrimbie

De voorzitter : Aan de orde zijn de samengevoegde interpellaties tot de heer Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden van de heer Van den Eynde, over de bouw van een klooster op het koninklijk domein van Opgrimbie ; van de heer Olaerts, over de blijvende twijfel betreffende de wettelijkheid van de bouwvergunning voor het klooster van Opgrimbie ; van de heer Coveliers, over de bouwvergunning voor een klooster van Opgrimbie.

De heer Van den Eynde heeft het woord.

De heer F. Van den Eynde : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, vooreerst wens ik te

beklemtonen dat mijn interpellatieverzoek werd ingediend op 1 februari, terwijl de minister reeds antwoordde op een reeks vragen in dat interpellatieverzoek opgenomen en dit naar aanleiding van de vragen om uitleg die in deze commissie werden gesteld op 8 februari. Dat betekent dat sommige vragen die deel uitmaken van deze interpellatie in feite zijn voorbijgestreefd.

Voorts moet ik toegeven dat de minister ongetwijfeld de waarheid sprak toen hij antwoordde op een van mijn vragen om uitleg, meer bepaald over het geheimzinnige gedoe - zoals ik dat destijds noemde - rond de bouwvergunning voor het klooster van Opgrimbie. Bij het napluizen van kranteknipsels heb ik nadien immers ontdekt dat in De Morgen van november 1993 reeds een artikel verscheen over dit onderwerp. De term "geheimzinnig" moet bijgevolg sterk worden gerelativeerd. Blijkbaar heeft niemand destijds veel aandacht besteed aan dat artikel dat trouwens alleen vermeldde dat er een klooster zou worden gebouwd op het koninklijk domein van Opgrimbie, ingevolge de laatste wilsbeschikkingen van wijlen Boudewijn van Saksen-Coburg-Gotha.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, het verheugt mij dat de heer Van den Eynde dit vermeldt.

Ter aanvulling wens ik op te merken dat zowel in Het Belang van Limburg als in de regionale kranten en

op de regionale televisie tijdens die periode en zelfs nog eerder, uitvoerig aandacht werd besteed aan deze zaak. Men had het over de precieze inhoud van de wilsbeschikking en over de plannen ; zelfs de bisschop gaf een toelichting ter zake.

De heer F. Van den Eynde : Mijnheer de minister, ik word niet betaald om een minister klakkeloos te geloven, maar wanneer de waarheid van zijn woorden wordt bevestigd dan geef ik dat ook graag toe.

Tijdens deze interpellatie zal ik trachten te vermijden de zaken aan te halen die ik catalogeer onder de term politieke nonsens. Zo is het volgens mij bijvoorbeeld niet meer nuttig te beschermen aangezien men de bouw toch niet kan tegenhouden, al treffen sommige personen graag maatregelen die nog weinig nut hebben.

Wat ik eveneens nonsens vind is naar een kloosterorde die een klooster wil bouwen een lijst te sturen van de leegstaande kloosterpanden. Aangezien een kloosterorde deel uitmaakt van de structuur van de rooms-katholieke Kerk, neem ik aan dat zij wellicht op de hoogte is van alle leegstaande panden. Ik voeg er wel meteen aan toe dat het ook voor een kloosterorde - zij het een contemplatieve - aangewezen zou zijn gebruik te maken van leegstaande gebouwen die een of ander verband houden met de Kerk.

Van den Eynde

Op 26 januari 1995 las ik in het Belang van Limburg dat het de bedoeling was op het koninklijk domein van Opgrimbie een klooster te bouwen voor de contemplatieve kloosterorde de Monialen. Het gaat hier echter meer dan over het ter beschikking stellen van een paar vierkante meter bos voor om het even welk goed doel. Dienaangaande citeer ik een passage uit voornoemd artikel : "Het koninklijk domein in Opgrimbie heeft een oppervlakte van 25 ha en 15 ha zou afgestaan worden". Dat is meer dan de helft. Nog steeds volgens het Belang van Limburg ging het om twee gebouwen : een onthaalklooster met een oppervlakte van 216 meter bij 66 meter en een slotklooster met een oppervlakte van 168 meter bij 70 meter. In beide gevallen is het meer dan een nederig stulpje. Nadien las ik in de pers dat de nodige bouwvergunningen hiervoor wel werden aangevraagd, maar dat het voorlopig slechts de bedoeling was enkele kloostercellen op te richten met een oppervlakte van telkens 24 vierkante meter.

Uiteraard gun ik deze kleine oppervlakte aan die kloosterorde, al heb ik de indruk dat het bisdom Hasselt dit beklemtoonde louter vanuit een diplomatiek maneuver. Inderdaad, na de heibel die is ontstaan met betrekking tot de oorspronkelijke projecten, pakt men plotseling uit met de bouw van enkele cellen en een kapel. Volgens mij gaat het hier om een diplomatiek eufemisme en is het wel de bedoeling heel wat verder te gaan, anders zou die bouwvergunning nooit zijn aangevraagd.

Mijnheer de minister, ik ben ervan overtuigd dat het niet onwaar was wanneer u in uw antwoord zei dat alles wettelijk en correct was verlopen. De wet en de vigerende reglementen werden zeker en vast toegepast, maar zoals u wellicht weet, bestaat steeds de mogelijkheid een reglement strikt of niet strikt toe te passen. Ik kan mij niet van de indruk

ontdoen dat zelfs het niet strikt toe passen van het reglement in deze aangelegenheid als een eufemisme kan worden beschouwd. Ik ben er zeker van dat de wet ter zake zeer ruim werd geïnterpreteerd.

Enkele jaren voordien wou Center Parcs in dezelfde omgeving een vakantiecentrum oprichten, maar dit project werd geweigerd omwille van milieuredenen. Het is geenszins mijn bedoeling Center Parcs te vergelijken met een contemplatieve kloosterorde.

De heer M. Olivier : Dat is inderdaad van een totaal andere orde !

De heer F. Van den Eynde : Wat er ook van zij, men heeft geweigerd om milieuredenen, terwijl men nu blijkbaar in die groene zone, want daar gaat het toch om, geen probleem heeft met het feit dat meer dan de helft van het koninklijk domein een andere bestemming krijgt. Hoe rooms en hoe vroom een vorstenhuis van deze staat ook moge zijn, een klooster maakt nog altijd geen deel uit van een koninklijke bestemming van een residentie.

De heer H. Coveliers : Quod erat demonstrandum.

De heer F. Van den Eynde : Inderdaad.

Het moet mij trouwens van het hart dat wij in dit land de laatste jaren systematisch - en ik ben daarmee niet ongelukkig - moeten vaststellen dat eindelijk strenger wordt opgetreden inzake het verlenen van bouwen andere vergunningen. Wanneer het erop aankomt te kiezen tussen milieu en werkgelegenheid wordt op zijn minst getwijfeld en soms zelfs geopteerd voor het milieu terwijl de werkgelegenheid een secundaire rol krijgt toebedeeld. In dit geval, waar het toch niet gaat om de werkgelegenheid van enkele tientallen mensen maar alleen om - en ik heb er alle respect voor - de religieuze overtuiging van wijlen de koning der Belgen en van zijn echtgenote, en om het "logeren" van enkele zusters

die ook ergens anders evenveel rust zouden kunnen vinden, speelt dat milieugegeven blijkbaar niet mee. Hier wordt zeer ruim geïnterpreteerd en wordt de bouwvergunning verleend, een bouwvergunning niet voor een paar celletjes, maar voor een onthaalklooster met een lengte van 216 meter bij 66 meter en een slotklooster van 186 meter bij 70 meter.

Ik heb sterk de indruk dat men hier met twee maten en twee gewichten meet. Dat mag niet worden geïnterpreteerd als een vorm van primair antiklerikalisme van mijnentwege ; ik moet doodgewoon vaststellen dat het soms gemakkelijker is een klooster te bouwen op een koninklijk domein dan ergens een industriegebouwtje bij te bouwen dat werkgelegenheid verschaft. Natuurlijk zal hier ook wel het feit hebben meegespeeld dat de dochter van wijlen minister Coens tot deze orde behoort. Mijnheer Olivier, ik heb dit niet te berde gebracht; systematisch in alle kranteberichten wordt ernaar verwezen en deelt men mee dat de dochter van wijlen minister Coens geld ophaalt om dit klooster op te richten.

Ik stel vast dat het dus gemakkelijker is een dergelijk gebouw op te trekken wanneer kan worden gerekend op de bescherming van de koninklijke familie. Bovendien speelt de politiek ook wel mee.

Men is hier wel zeer ruim gaan interpreteren, zeker wanneer ik vaststel dat het verlenen van die bouwvergunning eigenlijk afhangt van het feit of de nieuwe gebouwen nuttig en nodig zijn voor het koninklijk domein. Deze termen zijn niet voor interpretatie vatbaar. Ik kan niet begrijpen hoe het mogelijk is dat een klooster, zij het van een contemplatieve orde, nuttig en nodig kan zijn voor het koninklijk domein.

Mijnheer de minister, u zult mij antwoorden dat de ambtenaar heeft geoordeeld van wel.

Van den Eynde

In deze staat leven wij op dit ogenblik, jammer genoeg, in een sfeer van schandalen, in een sfeer van corruptie, met dagelijks nieuwe onthullingen. Ik meen dat in die sfeer de koninklijke familie meer dan voorzichtig moet zijn om te vermijden dat men er ter zake niet kan van uitgaan dat zij privileges heeft die de gewone burger niet heeft. Zo komt die hele zaak toch over. De gewone burger kan alle mogelijke problemen onderkennen om achteraan in zijn tuin een of andere keet te bouwen, maar meer dan de helft van het koninklijk domein kan ter beschikking worden gesteld om een nieuw klooster van deze oppervlakte op te richten. Het is mijn overtuiging dat op dat vlak eens te meer duidelijk is aangetoond dat in dit land niet iedereen gelijk is voor de wet.

De heer C. Moors : Weet u, mijnheer Van den Eynde - als u toch zo graag spreekt over uitzonderingsmaatregelen - dat in diezelfde uitlopers van de Kempen, tien kilometer verderop, een groot recreatiecentrum wordt opgericht ? Dit alleen om te zeggen dat u voorzichtig moet zijn alvorens bepaalde uitspraken te doen.

De heer F. Van den Eynde : Mijnheer Moors, ik herhaal dat men in dit land eens te meer duidelijk met twee maten en twee gewichten meet. U kunt verwijzen naar uw recreatiepark of naar andere voorbeelden. Ik kan alleen maar vaststellen dat men hier zonder veel problemen - en dat zijn niet mijn woorden maar die van de minister uitgesproken tijdens het korte debat dat wij hieromtrent hebben gevoerd - omwille van het feit dat een en ander deel uitmaakt van de laatste wilsbeschikking van Boudewijn van Saksen-Coburg-Gotha, op dit vlak vrij ruim kan interpreteren en een gebouw oprichten. Het is mijn stellige overtuiging dat wanneer dit de laatste wilsbeschikking zou zijn geweest van Jan Janssens of Jef Peeters, het minder gemakkelijk zou zijn gegaan.

De voorzitter: De heer Olaerts heeft het woord.

De heer H. Olaerts : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb een diep respect voor eerbiedwaardige geloofsovertuigingen. Ik heb tegen niemand iets maar ik vind dat de wetten voor iedereen gelijk moeten zijn. Dat zeg ik in eer en geweten. Dit dossier is zeer lijkig geworden en ik zal mij dus beperken tot een paar elementen.

Ik doe twee grote vaststellingen. Ten eerste was de ruimtelijke ordening in het verleden en blijkbaar tot op heden een zootje. De laksheid van de overheid in verband met bouw-overtredingen en inbreuken op de milieuwetgeving is een oud zeer. Wanneer de overheid niet alleen laks is maar blijkbaar ook zelf overtredingen begaat in een groen gebied, dan wordt het toch al te gortig.

Ten tweede bestaan er bepaalde procedures en er zou een goede wetgeving zijn. Jan met de pet moet de wetgeving volgen en hetzelfde geldt voor het koninklijk huis. Het is niet mijn bedoeling het Paleis te krenken maar ik wil heel duidelijk zijn. Wanneer men andere regels wil voor een koning, een minister of een bisschop, dan moet men maar de euvelen moed hebben een parlementaire meerderheid te zoeken die deze uitzonderingen wil goedkeuren. Dat is een duidelijke houding. Men moet dan niet willen rechtstrekken wat krom is. Men moet dan formeel zeggen dat de meerderheid wenst dat dit gebeurt. Dan zal men geen wetteksten meer moeten manipuleren.

Ik heb ook nog een aantal vragen. Een van de overwegingen die ten grondslag ligt aan de toepassing van de uitzonderlijke procedure van artikel 48, waarbij de minister in de plaats van het gemeentebestuur de bouwvergunning verleent, is de verwijzing naar het protocol tot samenwerking tussen de beheerder van de Civiele Lijst van de koning en de gemeenschapsminister voor Ruimtelijke Ordening en Huisvesting. Dit

protocol voorziet in veiligheidsredenen waardoor handelingen die in overeenstemming zijn met de bestemming van de zone als koninklijk domein niet dezelfde openbaarheid kunnen kennen als andere bouwvragen. Mijnheer de minister, omwille van welke veiligheidsredenen krijgt een klooster een andere behandeling dan een gewone bouwvraag ? Bij notariële akte van eind 1992 schonk wijlen koning Boudewijn de gronden onder de opschortende voorwaarde dat binnen de vijf jaar een bouwvergunning zou worden verkregen. Aan deze voorwaarde lijkt voldaan te zijn. De grond zou dus sedert de datum van afgifte van de bouwvergunning, 14 december 1994, eigendom van het bisdom zijn. Kan een stuk van het koninklijk domein zomaar worden weggegeven ? Kan de betrokken zone, nu ze tot het bisdom behoort, nog langer worden beschouwd als een deel van het koninklijk domein ? Als dat niet het geval is, vervalt de grond van de bouwvergunning dan niet ? Ze vermeldt immers de werken die nuttig en nodig zijn voor de bestemming als koninklijk domein.

Ik ga nu even in op de inhoud van de bouwvergunning. Inhoudelijk zouden de op te richten gebouwen blijkbaar niet mogen worden beoordeeld. Bij wijze van boutade kan men stellen dat de koning een golfbaan met achttien holes, een manege, een renbaan en een groot paleis had kunnen oprichten. Inhoudelijk mag niet worden beoordeeld of dit nuttig is voor de bestemming van een koninklijk domein. Mijnheer de minister, sluit u zich aan bij deze redenering ? Meent u dat dit de reden is waarom er geen MER-verplichting is ? Uit de overweging bij de wijziging van 10 juli 1991 van het gewestplan Limburgs Maasland blijkt dan weer dat in de zone Fridhem-Langenberg werken en handelingen mogelijk moeten zijn in overeenstemming met het huidige gebruik van het terrein. Meent de minister dat de bouw van een abdij overeenstemt met wat toen en tot op

Olaerts

vandaag het gebruik van het terrein was ?

Tot slot, mijnheer de minister, wil ik nog enkele kleine maar belangrijke puntjes behandelen.

Ten eerste zijn er in het hele dossier procedurefouten gemaakt.

Ten tweede zou u eens duidelijk moeten zeggen hoeveel ruimte er nu zal worden ingenomen. Om hoeveel vierkante meter gaat het hier ? Is er al dan niet een MER-verplichting ?

Ten derde is er de toegangsweg. Er zal straks worden gebouwd. Hoe zal men zorgen voor een aparte toegangsweg zodat de normale controles die op elke werf moeten worden uitgevoerd ook daar kunnen gebeuren ?

Ten vierde liggen we in de clinch over het publiekrechtelijke of privaatrechtelijke karakter van de zaak. Daarom zijn we ook naar de Raad van State gestapt. We hebben er uitgebreid de rechtspraak op nageslagen. Ik zal daar nu niet op ingaan omdat het ons te ver zou leiden. Toch wil ik verwijzen naar het laatste vonnis inzake Aquafin. Er was toen geen uitspraak inzake een publiekrechtelijke affaire. Mijnheer de minister, u moet mij dat maar eens verduidelijken in deze context.

Ten vijfde is er de vraag over het complementair, nuttig en nodig zijn van de werken. U hebt mij daar al wat over gezegd, maar misschien hebt u nu diepere inzichten op dit vlak. Bij de wijziging van het gewestplan gaf men de indruk dat dit alles nodig was om het onderhoudswerk aan het koninklijk domein te kunnen uitvoeren. Dat was de voorziene wijziging. Laten wij nu eindelijk open kaart spelen. Wanneer zal het voorstel van de minister tot wijziging van het gewestplan op tafel komen ? Ik heb in deze zaak veel contacten gehad waaruit duidelijk bleek dat men zeer huiverachtig stond tegenover het afleveren van een bouwver-

gunning. Men voelde zich gedribbeld omdat er dingen werden gevraagd waarmee men blijkbaar achteraf andere bedoelingen had. Ik citeer even : "Overwegende dat in de zone Fridhem-Langenberg werken en handelingen mogelijk moeten zijn in overeenstemming met het huidige gebruik van de terreinen". Mijnheer de minister, laat ons kennis nemen van het voorstel tot wijziging van het gewestplan dat indertijd werd ingediend met het advies en alles dat erbij hoort. We kunnen dan zien wat de juiste intentie was.

Ik heb steeds gedacht dat de scheiding van kerk en staat al een feit was.

Als ik de geschiedenis een beetje ken, dan heeft naar mijn mening de Franse revolutie reeds plaatsgevonden.

De heer H. Coveliers : Dat was in Frankrijk.

De heer H. Olaerts : Mijnheer de voorzitter, ik hoop dat de antwoorden op mijn vragen enig licht zullen werpen op dit steeds maar aanzwellend dossier waarvan ik, in deze beperkte tijdspanne, slechts een paar aspecten naar voren heb gebracht.

De voorzitter : De heer Coveliers heeft het woord.

De heer H. Coveliers : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik wens deze problematiek toch vanuit een andere hoek te benaderen. Dat heeft niets te maken met om het even welke ideologische bedenking, maar met een paar vragen die ik mij stel over de werking van de rechtsstaat als dusdanig. Laten we aannemen dat we allen streven naar een rechtsstaat, met vallen en opstaan, met soms hard vallen want soms komen we van hoog boven de grond. Ik wil dus een poging doen om deze problematiek daarin te situeren.

Mijn eerste opmerking is dat er al een probleem rijst in verband met de behandeling van deze problematiek,

hier en nu. Er werden een aantal administratieve rechtshandelingen gesteld en blijkbaar hebben burgers - wat hun recht is - zich daarvoor tot de Raad van State gewend.

Ik zal de minister geen vragen stellen in verband met het juridische aspect omdat ik denk dat dit aspect, vroeg of laat, via het arrest van de Raad van State zal moeten worden behandeld. Ik zal mij dus beperken tot het politieke aspect - daarvoor zijn we hier trouwens - op basis van het feit dat de minister zelf in een uitzending heeft gezegd dat hij de politieke verantwoordelijkheid voor de beslissing op zich neemt.

Ik zal ook de verleiding weerstaan om over de inhoud van de bouwvergunning te spreken, al moet ik eerlijk zeggen dat de omschrijving "een multifunctionele schuur" in een klooster, af en toe wel eens mijn fantasie prikkelt. Ik zal daar echter niet dieper op ingaan.

Voor mij is het ook niet belangrijk of de bouwvergunning uitgereikt is aan een v.z.w. waarvan een bisschop voorzitter is, of aan een v.z.w. die een moskee voor de gelovigen bouwt. Ik denk dus dat, wat de kern van de zaak betreft, de juridische vraag zal moeten worden gesteld of de inrichting van een vijftal gebouwen, die als klooster worden omschreven, overeenstemt met datgene wat men voordien heeft gezegd, namelijk de inrichting van het gebied als koninklijk domein. Dat is de juridische vraag. Daarbij zal naar mijn mening het testament met de opschortende voorwaarde een belangrijke rol spelen. Dat zal de Raad van State echter moeten uitmaken.

De enige vraag die wij ons moeten stellen is of die aanvraag, indien ze door een gewone burger was ingediend, op een identieke manier zou worden behandeld.

U hebt die vraag vroeger reeds positief beantwoord. Ook dat zal door de Raad van State moeten worden uitgemaakt.

Minister T. Kelchtermans : Ik verwijs naar artikel 48.

De heer H. Coveliers : Uiteraard bedoel ik dat de behandeling conform de wet gebeurt.

Ik kom tot mijn volgende vraag. Het heeft mij getroffen dat de Vlaamse regering, collegiaal beslissende en een collegiale gemeenschap zijnde, in heel deze problematiek een nogal divers beeld heeft vertoond. Immers, wij hebben vastgesteld dat uw collega, bevoegd voor het beschermen van landschappen, plots een andere beslissing aankondigt - ik weet niet of hij ze genomen heeft - waardoor de indruk wordt gewekt dat het recht, in hoofde van die v.z.w. gecreëerd, onmogelijk wordt gemaakt.

Ik denk dat een dergelijke houding, waarbij de overheid het gecreëerde vertrouwen gaat schenden, niet goed is en, integendeel, normvervagend werkt.

Ik wens de minister een aantal concrete vragen te stellen.

Ten eerste, wist minister Sauwens, op dat ogenblik dat een bouwvraag was ingediend ? Ik houd daarbij rekening met het feit dat zowel u als minister Sauwens tot het politiek erg belangrijke deel van dit land - zijnde de provincie Limburg - behoren.

Ten tweede, werd daarover in de Vlaamse regering overleg gepleegd of hebt u die bevoegdheid zelf uitgeoefend ? Wisten uw collega's in de regering dat die bouwvergunning werd goedgekeurd ?

Ten derde, heeft uw collega, minister Sauwens, op het ogenblik dat de bouwvergunning was goedgekeurd en er een zekere commotie ontstond - of het juridisch terecht is, zal nog moeten blijken en op politiek vlak meen ik dat er een aantal vragen moeten worden gesteld - u meegedeeld dat hij zou trachten dat koninklijk domein in de lijst van te beschermen landschappen op te nemen ?

Ten vierde, bestaat er een mogelijkheid om de ideeën of de daden van twee leden van de regering met mekaar te verzoenen ? Aan de ene kant beslist u, mijnheer de minister, om de bouwvergunning toe te kennen en aan de andere kant ondervraagt minister Sauwens de v.z.w. en maakt daarbij de eigenaardige opmerking dat er veel kloosters zouden leegstaan. Er staan ook veel kazernes leeg. Men zou dus aan iedere militaire instelling die men uit de buurt wenst, kunnen zeggen dat zij een andere kazerne moet zoeken.

Minister T. Kelchtermans : Er staan ook cafés leeg.

De heer H. Coveliers : Men zou inderdaad een aantal cafébazen kunnen vragen een ander café te zoeken. Voor sommige mensen zou dat bijzonder gezond zijn.

Bestaat er geen tegenstrijdigheid tussen die twee initiatieven die uiteindelijk van hetzelfde collegiale lichaam uitgaan ?

Mijnheer de voorzitter, dat waren de vragen die ik, in aansluiting met wat de collega's hebben gezegd en wat reeds vroeger in deze commissie naar voren werd gebracht, wenste te stellen.

De voorzitter : Mevrouw Bauwen heeft het woord.

Mevrouw M.-J. Bauwen : Mijnheer de minister, op 6 februari hebt u mijn vragen beantwoord. Ik wens mij echter aan te sluiten bij mijn collega's en nog even dieper op deze zaak in te gaan.

U weet dat dit gebied ons bijzonder na aan het hart ligt, omdat de milieubewegingen een niet aflatende strijd hebben gevoerd om Center Parcs, dat normaal op 3 kilometer van het domein zou worden ingepland, tegen te houden. Die strijd werd met heel veel moeite gewonnen en gelukkig is Center Parcs er niet gekomen. De groenen hadden van in het begin de mijnterreinen van Eisden voorgesteld. Eerst werden we zelfs uitgela-

chen omdat we zo iets durfden voor te stellen. Uiteindelijk is Center Parcs tot ieders voldoening op de gerenoveerde terreinen terechtgekomen.

Minister T. Kelchtermans : Het Vlaamse Gewest heeft daar 400 miljoen frank bijkomende herstructureringskosten moeten dragen ten gevolge van de voorwaarden waaraan destijds niet werd voldaan. Er was onvoldoende zicht op de stabiliteit van het geheel van het park. Eenmaal dat was opgeklaard, ontstond een vergelijkbare situatie die er voorheen niet was.

De voorzitter : Ik wijs erop dat de discussie over Center Parcs op een ander ogenblik kan worden gevoerd.

Mevrouw M.-J. Bauwen : Het gaat erover dat op drie kilometer een vestiging was voorzien en dat ze er niet is gekomen.

Wij hopen dat ook deze vestiging er niet zal komen. Bovendien hebben we onze twijfels over het nut van een polyvalente ruimte, een retraite- en postulantenhuis en eventueel winkeltjes waar bepaalde zaken kunnen worden verkocht. We vragen ons af of dit nog tot een contemplatieve orde behoort.

In de antwoorden die u op 6 februari 1995 hebt verstrekt, zegt u dat het stedenbouwkundig advies door de gemeenten Maasmechelen en Lanaken conform waren. Dat van Lanaken lijkt inderdaad conform en werd in een ijtempo afgeleverd. Dat van Maasmechelen is echter niet conform.

Het advies van Maasmechelen heeft enkel betrekking op een attest II. Een attest II is geen advies op een bouwvergunning als dusdanig. Er werden geen uitgebreide plannen voorgelegd en dat is niet correct. Wij zullen dat trouwens aanklagen bij de Raad van State.

De verdere argumentatie als zou de bouw van een abdij nuttig en nodig zijn voor het koninklijk domein is

Bauwen

slechts complementair. Dat is ook vermeld bij de bouwaanvraag. Het Vlaamse Gewest wijst erop dat de koning het bijvoorbeeld nuttig zou kunnen oordelen dat een golfbaan, een manege en een groot paleis worden aangelegd en vindt dat zulks geen aanleiding kan geven tot discussie. Welnu, ik ben benieuwd of de inwoners van Maasmechelen ermee akkoord gaan dat een groene zone voor een dergelijke bestemming zou worden vernietigd. Volgens mij zou dit wel aanleiding geven tot discussie.

Bovendien kan ik mij niet voorstellen dat het Hof zonder meer een groot paleis zou laten optrekken, al mag ik daarover uiteraard niet oordelen.

Vervolgens wijs ik erop dat toen de wijziging van het gewestplan positief werd geadviseerd in de Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting, het niet ging over een paleis, een manege of wat dan ook, maar over complementaire werken aan een tamelijk kleine villa, namelijk het bouwen van stallingen en/of garages. Er was dus helemaal geen sprake over het hypothekeren van een groene zone voor om het even welke grootse projecten.

Ik kom nu tot het publiekrechtelijke aspect van de zaak. Het Vlaamse Gewest houdt voor dat in België geen eigenlijke scheiding bestaat tussen kerk en staat, terwijl in de argumentatie wordt vooropgesteld dat men eerder moet spreken over een onderscheid tussen kerk en staat. Men verwijst naar de erkenning van het groot seminarie als publiek rechtspersoon, wat juist is, maar men trekt de lijn door naar het bisdom. Indien echter deze redenering wordt gevolgd, dan is iedere beoefenaar van een erkende eredienst een publiekrechtelijk persoon en zou het mogelijk zijn zich te beroepen op artikel 48 van Stedebouw om de normale stedebouwkundige procedures niet te volgen. Mijnheer de minister,

dat is nogal kras en op dat vlak wens ik een duidelijk antwoord op de vraag of u het eens bent met de redenering van het Vlaamse Gewest en hoe u een dergelijke redenering verantwoordt.

Wat de ontbossing betreft wordt alleen geargumenteed dat voor het eigenlijke klooster 18.000 vierkante meter moeten worden ontbost. Bovendien antwoordde de minister op mijn vraag om uitleg dat een deel van het gebied eigenlijk bestaat uit struiken en wat berken en dat het door een brand werd geteisterd. Welnu, zelfs indien deze zone door een brand werd geteisterd en er een nieuwe aangroei van struiken en wat berken is, blijft het toch een groene zone waarvan het herstel aangewezen is voor de fauna en de flora. Een dergelijke zone moet niet worden aangewend om een gebouw op te richten. Ter zake geldt, hoe dan ook, de MER-plicht.

Ik vraag mij overigens af welke de functie van een dergelijk gebouw zal worden indien er na een tiental jaar geen kloosterlingen meer zullen zijn.

Er wordt eveneens gesteld dat omwille van de normale openbaarheidsregels bepaalde veiligheidsregels niet kunnen worden nageleefd en dat om die reden aanvragen voor bouwvergunningplichtige handelingen en werken binnen de zone van het koninklijk domein rechtstreeks door de beheerder van de civiele lijst worden ingediend bij de gemeenschapsminister. Er werd echter niet gezegd om welke veiligheidsregels het gaat. Blijkbaar gaat het om een middeleeuwse vorm van geheimhouding en is het de voortzetting van de aloude Belgische praktijk om natuurgebieden en wettelijke bouwvoorschriften naast zich neer te leggen voor zover de aanvrager invloedrijk is. Dergelijke praktijken schokken ons rechtsgevoel en dat is een van de argumenten die wij hebben ingeroepen voor de Raad van State ten einde de schorsing en de vernietiging van de bouwvergunning te bekomen.

Mijnheer de minister, tot slot verwijs ik naar de grote waarde van het tot nu toe grotendeels ongerepte gebied dat valt onder de bescherming van de Europese richtlijn met betrekking tot de vogelbescherming, precies omwille van de rijke fauna en flora.

De voorzitter : De heer Moors heeft het woord.

De heer C. Moors : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, mijn betoog zal enigszins anders gekruid zijn, maar eerst wil ik het hebben over de bouwaanvraag.

Mijnheer de minister, in dat verband verwijs ik naar een artikel van professor Senelle dat, weliswaar eenzijdig, op de televisie werd geciteerd, maar volgens hetwelk de aanvraag op deze manier juist is behandeld wat de procedure betreft.

Al wordt deze zaak sereen behandeld, toch schuilt er stemmingmakerij achter. Ik kan mij niet inbeelden dat minister Sauwens op een bepaald ogenblik tijdens de polemiek die in Limburg aan de gang was en die door een bepaalde partij zeer sterk werd gevoerd omdat het ging om een kwestie die insloeg bij de bevolking - op die wijze wordt momenteel ook politiek gevoerd - het nodig achtte mee te delen dat hij het gebied waarvan sprake, zou beschermen om het te beschermen.

Mevrouw Bauwen vroeg zich af waarvoor de gebouwen zouden worden aangewend zodra zij leeg staan. Wij leven in een tijdperk dat snel evolueert, waarin het materialisme hoogtij viert en waarin bepaalde waarden door allerlei partijen - ook door de groenen - sterk naar voren worden gebracht. Is het werkelijk zo erg dat jonge mensen momenteel opteren voor de spiritualiteit? Het gaat ter zake om een kloosterorde die in 1950 werd gesticht, momenteel vierentwintig kloosters telt in elf landen en jaarlijks dertig tot veertig personen onthaalt die zich geroepen voelen zich erbij aan te sluiten. (*Twistgesprekken*)

De voorzitter : Gelieve de heer Moors niet te onderbreken.

De heer C. Moors : Ik heb het recht het woord te voeren, ook wanneer het raak is.

De heer H. Olaerts : Maar het is niet raak !

De heer C. Moors : Bepaalde personen streven de spiritualiteit na, ook in de eenzaamheid en in de stilte, wensen natuurgebonden op te treden en dat is hun recht. Dat is een van de essenties van de Monialen. Personen met een dergelijke ingesteldheid zijn op hun plaats in zo'n omgeving.

Op het eerste gezicht gaat het om een groot project, maar naar verluidt zullen de eerste tien jaar slechts acht houten kluisen worden gebouwd en vier kluisen om kaas te vervaardigen.

Er rijst zich hoe dan ook een probleem met betrekking tot het gebruik van de koninklijke villa. Deze villa zal immers toch ooit een bestemming moeten krijgen, zelfs al is er geen sprake meer van een klooster, want ze zal nooit worden afgebroken. Welnu, waarom mag ze niet dienen voor een kloosterorde die een bepaalde spiritualiteit nastreeft in een bepaalde omgeving en die overigens in heel Vlaanderen op zoek ging naar een vestiging ? Wij moeten trouwens ook rekening houden met de wilsbeschikking van de koning.

Tot slot nog dit: het domein van Opgrimbie ligt in de uitlopers van het Kempisch plateau dat zich uitstrekt van Lanaken tot Dilsen. Ik ken het gebied goed want ik ga er vaak wandelen. Welnu, indien alle gebieden waarover vragen rijzen moeten worden aangeduid, dan zullen er nog veel klachten worden ingediend.

De voorzitter : De minister heeft het woord.

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer de voorzitter, op een aantal vragen

die vandaag werden gesteld, heb ik reeds geantwoord naar aanleiding van een vorige interpellatie gehouden op 6 februari laatstleden betreffende het afleveren van deze bouwvergunning. De interpellatie van vandaag geeft mij de gelegenheid nogmaals de mogelijke misverstanden recht te zetten.

De heer Moors heeft verwezen naar een interview van professor Senelle. Ook professor Senelle meent dat de koning in opspraak wordt gebracht. Ik kan zeer formeel zeggen dat ik nooit door het koningshuis - en in dit geval bedoel ik hiermee de koning - over deze aangelegenheid werd benaderd. In geen enkel opzicht zie ik enige relatie met het in opspraak brengen van de koning.

Wat is er precies gebeurd ? In aanwezigheid van de vleugeladjutant, werd ik door koningin Fabiola op de hoogte gebracht van de wilsbeschikking van de koning. Dit is het enige wat daaromtrent is gebeurd. Ik meen toch dat een koningin het recht heeft om een minister, bevoegd voor de Ruimtelijke Ordening, van de wilsbeschikking van haar man in kennis te stellen en enige toelichting te geven. De vraag werd gesteld of aan deze wilsbeschikking uitvoering kon worden gegeven, wat wel de uitdrukkelijke wens was. In die wilsbeschikking was uitdrukkelijk vermeld dat het initiatief hiertoe door het bisdom Hasselt zou worden genomen.

Ik heb mijn gemachtigde ambtenaar, directeur-generaal Vermeulen, gevraagd of aan deze wilsbeschikking uitvoering kon worden gegeven, rekening houdend met het bestaande gewestplan. Ik ben de heer Van den Eynde dankbaar dat hij nu uitdrukkelijk heeft gezegd wat ik bij herhaling reeds heb bevestigd. Toch blijft de idee leven alsof hiermee de grootste geheimzinnigheid zou zijn gemoeid. Ik spreek dit formeel tegen. De heer Van den Eynde heeft een artikel in De Morgen geciteerd. De regionale kranten hebben dit feit commentarieerd ; ook de regionale televisie heeft hieraan uitvoerig aan-

dacht besteed. De bisschop van het bisdom Hasselt heeft uitvoerig mondelinge toelichting gegeven over de wilsbeschikking en de plannen ter zake, dit alles "in tempore non suspecto". Er kwam geen enkele reactie, ook niet van u, mevrouw Bauwen.

Mevrouw M.-J. Bauwen : De mensen zijn niet verplicht naar "uw" regionale televisie te kijken.

Minister T. Kelchtermans : Dat is iets anders.

Ik wil alleen maar zeggen dat op dit soort aankondigingen normaal een reactie volgt. Dat is niet relevant voor het dossier maar wel voor de politieke discussie.

Van in den beginne heb ik beseft - en ik heb dit ook aan de bisschop meegedeeld - dat het hier om een zeer delicate aangelegenheid ging. De minister van Ruimtelijke Ordening heeft niet het recht arbitrair te oordelen. Hij kan er niet van uitgaan dat het om een delicate aangelegenheid gaat die dus niet in behandeling kan komen. Hij kan niet oordelen of het om een aanvaardbaar gegeven zou gaan, ook niet vanuit de morele kwalificaties die men er al dan niet aan geeft. Zo gaat het niet. Iemand doet een aanvraag, en die aanvraag heeft recht op behandeling. Het enige dat mij dan interesseert, is volgens welke procedure die aanvraag moet verlopen. Het gewestplan is dus op 10 juni 1991 gewijzigd, met een bijzonder voorschrift. Dit bijzonder voorschrift luidt : "De hoofdbestemming van deze zone is groengebied. Werken en handelingen worden toegelaten die nodig of nuttig zijn voor de inrichting van het gebied als koninklijk domein."

Mijn enige vraag aan directeur-generaal Vermeulen was - ervan uitgaande dat het bisdom delegatie heeft onder opschortende voorwaarde ingevolge de wilsbeschikking om die bouw aanvraag te doen, of die bouw aanvraag conform dit bijzonder voorschrift is, bijzonder voorschrift

Kelchtermans

dat door de Vlaamse regering, ook door minister Sauwens, in 1991 is goedgekeurd op voorstel van de toenmalige minister Waltiel tot de wijziging van het gewestplan, of, rekening houdend met dit bijzonder voorschrift en met de aanvrager, deze bouwaanvraag kon worden toegestaan. De gemachtigde ambtenaar, directeur-generaal Vermeulen, die in deze procedure volgens het artikel 48 als gemachtigde ambtenaar optreedt, heeft de nodige adviezen ingewonnen. Na consultatie van zijn deskundigen heeft hij mij meegedeeld dat het mogelijk was een bouwvergunning af te leveren. Ik heb dan mijn fiat gegeven voor deze bouwvergunning.

Wanneer men zegt dat ik toch politiek verantwoordelijk ben, vind ik het nogal gemakkelijk nu te verwijzen naar de gemachtigde ambtenaar. Wat dit punt betreft, sta ik uitdrukkelijk achter de verantwoordelijkheid die een gemachtigde ambtenaar heeft genomen, aangezien het in overleg is gebeurd. Ik wens geen struisvogelpolitiek te voeren.

Trouwens, mag ik ook een vergelijking maken? Ik neem het voorbeeld van de militaire domeinen, dus de witte zones. Deze zones krijgen nu een nieuwe bestemming. Ongeacht de kwaliteit van deze gebieden - en negentig percent behoort tot de meest waardevolle natuurgebieden - is alles mogelijk wat in deze gebieden militair noodzakelijk wordt geacht. Er wordt zelfs geen vergunning aangevraagd. Dat zijn de verstrekkende gevolgen van het bijzonder voorschrift. Wandel eens rond op een militair domein zoals Leopoldsburg of in het gebied tussen Genk, Meeuwen, Peer en Helchteren, en kijk wat daar allemaal gebeurt aan graafwerken, aan slordige beheerswerken, aan bouwwerken, ongeacht enige kwalificatie. Ik heb daar grote vragen bij, maar het ontsnapt aan onze bevoegdheid aangezien het om een militair domein gaat.

Ik heb u reeds ingelicht over het verloop van het dossier. Ik kom terug op de grond van de zaak. Er waren een aantal vragen omtrent de toepassing van artikel 48. Het Vlaamse Gewest heeft daar juridisch omstandig op geantwoord. Ik kan u het verdedigingsschrift van de raadsman die namens het Vlaamse Gewest optreedt, bezorgen.

De heer H. Olaerts : Mijnheer de minister, dat vraag ik toch niet. De pot wordt steeds groter omdat men er meer en meer rond draait. Wat de Raad van State betreft, kan ik enkel opmerken dat ik vertrouwen heb in het gerecht. Daarom ben ik er ook naartoe gestapt.

Bovendien heb ik u heel duidelijk gevraagd uw kaarten op tafel te leggen inzake de wijziging van het gewestplan. Wat was de motivering voor de wijziging van het gewestplan? Wat stond er in het voorstel?

Minister T. Kelchtermans : Mijnheer Olaerts, ik heb de directeur-generaal van mijn administratie, die in het kader van de procedure van artikel 48 optreedt als gemachtigd ambtenaar, gevraagd of de bouwaanvraag conform de mogelijkheid was die het gewestplan biedt in het bijzonder voorschrift van artikel 13. Zijn antwoord luidt ja. Is dat soms niet duidelijk?

De heer H. Olaerts : Neen. U geeft hier gewoon een interpretatie.

De heer H. Coveliers : De minister heeft zijn administratie terecht gevraagd of de aanvraag conform de speciale bestemming was. De administratie heeft dat bevestigd.

De heer H. Olaerts : Mijnheer Coveliers, een deel van de administratie heeft neen geantwoord. U moet uw dossier nakijken.

De heer H. Coveliers : Mijnheer Olaerts, het is nog steeds de gemachtigde ambtenaar die uiteindelijk het advies moet uitbrengen, zelfs als andere onderdelen van de administratie er van afwijken. Dat punt van de

discussie is nu aan de orde bij het Administratief Rechtscollege. Het is jammer dat het zo lang zal duren voor we hun uitspraak hebben, maar ik vind dat de minister die uitspraak niet kan doen.

Minister T. Kelchtermans : De tweede vraag is hier inherent aan verbonden. Is dit project MER-plichtig? De gemachtigde ambtenaar antwoordt neen. De heer Olaerts kan daar net als vele andere Vlamingen misschien anders over denken, maar het antwoord van de gemachtigde ambtenaar was neen. Bijgevolg werd het project niet MER-plichtig verklaard.

De heer H. Olaerts : Mijnheer de minister, ik heb u gevraagd hoeveel er gerooid wordt. Daar geeft u ook geen antwoord op. Ik heb u bijkomende inlichtingen gevraagd maar ik heb vandaag nog minder informatie gehoord dan in uw antwoord op de vraag om uitleg van mevrouw Bauwen.

Minister T. Kelchtermans : Ik heb de zin van deze interpellatie niet begrepen aangezien ik omstandig heb geantwoord op de vraag van mevrouw Bauwen. De enige die vandaag relevante vragen heeft gesteld is collega Coveliers. Ook belangrijk was de opmerking van de heer Van den Eynde dat hij zijn uitspraak over de grote geheimzinnigheid die er heerste, in-trok.

De heer Olaerts zei dat ik niet op artikel 48 hoef in te gaan omdat het hele verhaal gekend is. Ik heb u uitgelegd waarom het Vlaamse Gewest juridisch het standpunt van de gemachtigde ambtenaar inneemt, namelijk dat er via artikel 48 kan worden opgetreden. Op vijf tot zes bladzijden werd ook uitvoerig aange-toond dat het hier wel degelijk om een publiekrechtelijke instelling gaat. Het is ook zeer belangrijk dat uit de wilsbeschikking blijkt dat er delegatie is onder opschortende voorwaarde van een bouwvergunning voor het bisdom. Het bisdom voert de wilsbeschikking uit en doet

Kelchtermans

dus bij wijze van spreken wat de koning vraagt. De eigendom blijft koninklijk domein. Het etiket koninklijk domein op het gewestplan is niet gebonden aan de titularis-eigenaar, maar aan de zone. Ook als er een andere eigenaar komt, blijft het bijzondere voorschrift zoals het is. Er moet dus alleen worden gekeken of het kan worden toegepast.

Mevrouw M.-J. Bauwen : Als het bisdom eigenaar wordt, dan kan dit terrein toch geen koninklijk domein blijven ?

Minister T. Kelchtermans : Het blijft juridisch behoren tot het koninklijk domein. Voor deze transactie moet u de juridische bescheiden maar eens inkijken. Er is een opschortende voorwaarde waardoor het terrein terug naar de oorspronkelijke eigenaar gaat als er geen bouwvergunning komt. Het is eerder een opstalrecht of een gebruik dat hier wordt toegekend.

De heer H. Coveliers : Mijnheer de minister, stel dat het klooster op een bepaald ogenblik wordt afgebroken, dan kan men de grond dus niet verkopen om er iets anders op te zetten ?

Minister T. Kelchtermans: In de toelichting heeft men mij duidelijk te verstaan gegeven dat dit het enige is dat kan, ad vitam eternam. Anders gaat het terrein terug naar de oorspronkelijke eigenaar. Het terrein kan dus nooit een vreemde bestemming krijgen.

In verband met artikel 48 lees ik enkele citaten voor die bewijzen dat het hier wel degelijk om een publiekrechtelijk rechtspersoon gaat. Het Vlaamse Gewest onderbouwt de stelling van de gemachtigde ambtenaar die adviezen heeft ingewonnen conform de procedure van Maasmechelen. Door de omvang van het project gaat het om het stedenbouwkundig attest II en werd ook Lanaken geraadpleegd.

Ik citeer : De uitdrukking "door de koning aangewezen publiekrechtelijk rechtspersoon" impliceert de noodzaak van de nadere uitwerking van dit begrip in een besluit. Einde citaat. Dit besluit vinden we in artikel 1 van het koninklijk besluit van 22 juni 1971 zoals gewijzigd door het besluit van de Vlaamse Executieve van 5 november 1986. Dit artikel luidt : "Voor het Gewest zijn de publiekrechtelijke rechtspersonen, voor wie het lid van de Vlaamse Executieve dat voor de Ruimtelijke Ordening en de Stedebouw bevoegd is of diens gemachtigde de door artikelen 44 en 56 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de Ruimtelijke Ordening voorgeschreven vergunningen afgeeft, alle rechtspersonen met een publiekrechtelijk statuut."

Dit betekent dat, wat het Vlaamse Gewest betreft, de publiekrechtelijke rechtspersonen zoals genoemd in artikel 48 van de Stedebouwwet gelijkgesteld worden met alle rechtspersonen met een publiekrechtelijk statuut.

Mast omschrijft de publiekrechtelijke rechtspersonen als volgt : "Publiekrechtelijke rechtspersonen zijn die welke opgericht werden met het oog op de behartiging van algemene belangen en die daartoe over bijzondere prerogatieven beschikken".

De organieke bescherming van de godsdienst behoort zonder twijfel tot het algemeen belang. Dit blijkt uit de zeer stevige verankering van godsdiensten in de Grondwet, met name in de artikelen 19, 20, 21 en 181. Om die bescherming vorm te geven kon de overheid dan ook niet anders dan kiezen voor het publiekrechtelijk omschrijven van een statuut van de godsdiensten. De godsdiensten die erkend worden door de staat genieten inderdaad van een specifieke regeling.

De jurist Johan Vande Lanotte vermeldt twee consequenties. Ten eerste verkrijgen ze rechtspersoonlijkheid en mogen ze de kerkelijke goe-

deren beheren. Ten tweede kan niet worden ontkend dat de bedienaren van die erediensten een wedde en een pensioen ten laste van de staat kunnen genieten.

Het kan inderdaad niet worden ontkend dat de grondwetgever, toen hij in 1831 besloot bedienaren van de erediensten een staatsbezoldiging toe te kennen, daarvoor als motief niet alleen een compensatie voor genaaste kerkgoederen zag maar ook het honoreren van een sociale dienstverlening van algemeen belang.

Aangezien de Grondwet het algemeen belang van de godsdiensten erkent en vastlegt en aan de erkende godsdiensten een rechtspersoonlijkheid verbindt, staat het vast dat de katholieke godsdienst in België een rechtspersoon is met een publiekrechtelijk statuut in de zin van artikel 1 van het koninklijk besluit van 22 juni 1971.

Bovenstaand principe wordt naar het bisschoppelijke echelon toe als volgt vertaald. Aangezien de katholieke kerk, zoals aangetoond in artikel 1 van het koninklijk besluit van 22 juni 1971, een rechtspersoon is met een publiekrechtelijk statuut en artikel 21 van de Grondwet de vrijheid van interne organisatie van de eredienst waarborgt, vloeit hieruit voort dat door de onderverdeling van kerken in diocesen, aan deze laatste diocesen eveneens een publiekrechtelijk statuut wordt verleend.

Het is kerkrechtelijk algemeen erkend dat de vertegenwoordiger van het diocees de bisschop is. Dat blijkt ook uit canon 381, § 1 van het kerkelijk wetboek van 1983 : "Aan de diocesane bisschop komt in het hem toevertrouwde bisdom alle gewone eigen en onmiddellijke macht toe, die voor de uitoefening van zijn herderlijke taak vereist is, uitgezonderd zaken die door het recht of door een decreet van de paus aan het hoogste of een ander kerkelijk gezag voorbehouden zijn".

Kelchtermans

Mijnheer de voorzitter, ik kan al deze artikelen nog voorlezen, maar ik stel voor dit document als bijlage bij het verslag te voegen, omdat dit zo belangrijk is na de discussie over het artikel 48 (Bijlage).

Ik vestig uw aandacht op een ander punt uit deze tekst.

Ik citeer : "Er zijn veel gemeenschappelijke contactpunten tussen kerk en staat die een publiekrechtelijke relevantie vertonen. Deze gedachte wordt ook in de rechtspraak gehandhaafd. Hiervan zijn er diverse voorbeelden. Het publiekrechtelijk karakter van kerkfabrieken is door iedereen gekend en aanvaard. Minder bekend is de situatie van de grootseminaries die nochtans duidelijk publiekrechtelijke instellingen zijn en als dusdanig ook door artikel 1 van de wet van 23 ventôse XII worden erkend. Het is dus duidelijk dat, indien het grootseminarie een publiekrechtelijk karakter vertoont, dit a fortiori het geval dient te zijn voor een bisdom. Volgens artikel 21 van de Grondwet moet de interne kerkelijke ordening door de burgerlijke overheid worden gerespecteerd. Hoe zou nu een grootseminarie - zo vraagt de jurist zich af - een publiekrechtelijke persoon kunnen zijn, terwijl het bisdom, waarvan het geheel afhankelijk is, dat niet zou zijn ?"

De overige argumenten worden eveneens als bijlage bij het verslag gevoegd.

De heer Coveliers heeft vragen gesteld in verband met het optreden van mijn collega Sauwens. De Vlaamse regering wordt verondersteld collegiaal op te treden. Wanneer zij collegiaal beslissingen neemt, dan is dit per definitie zo, anders stelt men zich buiten de consensus en moet men daaraan de consequenties verbinden.

In het geval van de bouwvergunning is een delegatie naar de functioneel bevoegde minister gegaan. Collega Sauwens heeft op geen enkel

ogenblik laten vermoeden of laten horen, ook niet in de betrokken periode toen de plannen duidelijk werden, dat er bij hem enige intentie bestond om tot bescherming over te gaan. Ik stel wel vast, en dat verklaart wellicht de hardnekkigheid van de interpellatie van de heer Olaerts, dat zijn politieke partij publiek heeft aangekondigd dat de Volksunie opdracht zou geven aan haar minister om dat terrein te beschermen. Voor de eerste maal heb ik dus moeten vaststellen dat de beschermingscriteria niet meer de ecologische, belangrijke beoordelingen zijn die eraan moeten worden gegeven, maar dat een politieke partij, omwille van de opportuniteit aan haar minister een opdracht geeft om een domein te beschermen en dit om politieke doeleinden. De minister werd daarvoor in de Vlaamse regering door de minister-president zwaar berispt. Dit is zonder voorgaande.

Naar aanleiding van dit dossier - en dit is een vraag over de samenwerking ter zake - is er een landschapsdecreet in voorbereiding, waar vanzelfsprekend de coherentie tussen ruimtelijke ordening en landschapsbeschermingszorg evident is. Het is duidelijk dat ter zake coherent moet worden opgetreden.

Zoals een minister, bevoegd voor de ruimtelijke ordening, met zijn intenties met betrekking tot de ruimtelijke ordening en de bestemmingsgebieden naar de Vlaamse regering gaat en in consensus een beslissing neemt, lijkt het mij ook evident dat iemand die belangrijke, bijkomende erfgoedwaarden vastlegt op gebieden die rechtstreeks met de bestemming te maken hebben, dit ook in consensus met de Vlaamse regering doet. Helaas zegt u dat er een delegatie naar de minister gaat.

Sindsdien werden in de Vlaamse regering duidelijke instructies verstrekt. Er is afgesproken dat collega Sauwens bij iedere bescherming ook melding maakt van zijn voornemen, opdat ieder lid van de Vlaamse rege-

ring, en in het bijzonder de minister van ruimtelijke ordening, onmiddellijk zijn bedenkingen omtrent het voornemen kenbaar kan maken en op de consequenties wijzen.

Nadat ik al verschillende malen in de kranten over het voornemen van minister Sauwens had gelezen en zijn publieke verklaringen had gehoord, heb ik - eens deze handelwijze in de Vlaamse regering afgesproken - schriftelijk melding gekregen - zoals het nu volgens de procedure dient te gebeuren - van het voornemen van de minister om dit domein te beschermen. Ik was dus reeds op de hoogte, maar het werd nu schriftelijk bevestigd.

Op 16 februari heb ik collega Sauwens naar de hiërarchie van de plannen gevraagd met name op het primeren van een gewestplan op een rangschikkingsbesluit. Ik heb hem ook gevraagd wat er gebeurt met een bouwvergunning indien het rangschikkingsbesluit wordt uitgevoerd. Tot op heden heb ik op deze vraag nog geen antwoord gekregen. Ik denk dat de vraag terecht is gesteld. Ook daarover bestaat rechtspraak bij de Raad van State.

Mijnheer de voorzitter, het geheel van dit bouwdoossier wordt momenteel bij de Raad van State betwist. Dat is niet uitzonderlijk. Alle mogelijke vergunningsaanvragen kunnen administratief door de belanghebbenden worden betwist. Dit is ook het geval voor dit dossier. Een overheid is niet onfeilbaar. Alles hangt immers samen met de interpretatie. Dat werd hier trouwens reeds aangegeven. Ik denk dus dat wij het verdere verloop van het dossier rustig kunnen overlaten aan wat uiteindelijk het hoogste rechtscollege, de Raad van State, daarover zal zeggen. Het voordeel is dat, zelfs als men meent dat ze ongelijk hebben, ze toch gelijk hebben. Dat is het voordeel van zo'n uitspraak. Het is niet eerste keer dat men mij adviezen geeft. Ik zie niet in hoe een minister zich anders kan gedragen dan naar de inhoud van de adviezen die hem

Kelchtermans

worden verstrekt. Terloops wil ik naar het dossier Eurantex verwijzen waar volgens alle adviezen van mijn administratie wordt gezegd dat het inderdaad zo kan, maar waar een rechtbank nu zegt dat zij desondanks een andere mening heeft. Het voordeel van een dergelijke uitspraak is dat, zelfs als men overtuigd is dat die alleenzettelende rechter ongelijk heeft, men gelijk krijgt, ook al werd gedurende tien jaar een andere handelwijze gehanteerd. Als op het einde van de rit een rechter zegt dat het zo is, dan is dat zo ingevolge de afspraken in ons systeem. De minister die een beslissing moet nemen, heeft zijn dossier met de adviezen. Ik meen dat hij niet telkens zelf moet arbitreren - want dan wordt het systeem onwerkbaar - over de inhoudelijkheid en de deskundigheid van de adviezen die hem worden verstrekt.

Hij moet wel de politieke verantwoordelijkheid omtrent deze beslissing opnemen, wat ik trouwens deed.

Ter zake is het echter de gemachtigde ambtenaar die beslist, conform artikel 48.

Volgens de wet wordt de verantwoordelijkheid dus gedelegeerd naar een gemachtigde ambtenaar. Uiteraard is dat een verre gaande bepaling, aangezien de absolute macht als het ware aan één persoon wordt toevertrouwd. Dat geldt trouwens voor alle bouw dossiers. In dit geval is het de directeur-generaal van mijn administratie die optreedt als gemachtigde ambtenaar en die de bouwvergunning aflevert.

Hoe dan ook, ik bevestig nogmaals dat de procedures ter zake verliepen volgens de wettelijke bepalingen en dat de adviezen werden ingewonnen zoals het hoort.

Voor alle duidelijkheid herhaal ik in eer en geweten dat ik de betrokkenheid van de koning nergens terugvind in dit dossier. Al wordt deze zone op het gewestplan als koninklijk domein bestempeld, toch bete-

kent zulks nog niet dat de koning in dit dossier enige tussenkomst heeft verleend.

Betreffende de interpretatie van de bijzondere voorschriften heb ik precieze vragen gesteld aan mijn administratie, waarop ik even duidelijke antwoorden heb gekregen. Ik ben bijgevolg van oordeel dat de beslissing werd genomen zoals het hoort. Het behoort trouwens niet tot de taak van een minister zijn persoonlijke appreciatie over de wenselijkheid van een project te laten meespelen in functie van de inhoud van een bouw dossier. In die zin kan ik dezelfde boutade gebruiken ten opzichte van de industrieterreinen. Het is niet omdat in een dorp vier drankhuizen leeg staan dat ik iemand zal verbieden een mooie horecazaak uit de grond te stampen onder voorwendsel dat hij wel terecht kan in een van die vier leegstaande panden. Zo eenvoudig liggen de zaken niet. Er wordt immers verondersteld dat elke bouwaanvraag met de nodige zorg wordt benaderd en behandeld en dat alle rechten die kunnen worden afgeleid uit de gewestplannen en de bestemmingsvoorschriften worden toegekend.

Wat er ook van zij, dit dossier werd correct behandeld en daar blijf ik bij, zelfs al blijft de heer Olaerts herhalen dat hij geen duidelijke antwoorden kreeg op zijn vragen.

De voorzitter : De heer Van den Eynde heeft het woord.

De heer F. Van den Eynde : Mijnheer de minister, u zei daarnet dat ik de term "geheimdoenerij" heb teruggetrokken, maar daar is niets van aan. Naar aanleiding van het eerste debat in deze commissie heb ik u over geheimdoenerij ter zake onderraagd omdat het onderwerp geregeld in de pers verscheen. U antwoordde hierop dat er helemaal geen sprake was van geheimdoenerij.

Vandaag heb ik vóór het ontwikkelen van mijn interpellatie publiek

herhaald dat u het ongetwijfeld bij het rechte eind had omdat ik inmiddels een artikel over dit onderwerp had ontdekt in De Morgen, daterend van november 1993, waarin deze aangelegenheid inderdaad uit de doeken werd gedaan.

Verder richt ik mij meer speciaal tot de heer Moors om te zeggen dat niemand, ook ik niet, enige kritiek heeft geuit ten aanzien van een contemplatieve kloosterorde. Ik merk echter dat de heer Moors de zaal reeds heeft verlaten.

Ik neem aan dat de procedure ter zake wettelijk verliep, maar toch zit ik met een wrange nasmaak. Mijnheer de minister, ik wil u wel geloven wanneer u zegt ter zake nooit te zijn benaderd door de koning. Ik wil echter de volgende vergelijking maken. De weduwe van Jan met de pet kan bij diens overlijden, en zelfs wanneer hij in zijn testament bepaalde laatste wilsbeschikkingen liet noteren, de zaak niet aankaarten bij de betrokken minister.

Bovendien, wanneer men ervan uitgaat dat enige verandering aan de bestemming van het koninklijk domein afhangt van het feit dat zulks "nodig en nuttig" zou zijn, meen ik dat de gemachtigde ambtenaar misschien eerder geneigd zal zijn de vraag anders te beoordelen wanneer het gaat om de wens van de koninklijke familie of wanneer het blijkt uit het testament van de overleden vorst. Daar zit voor mij het probleem. Men blijft zeggen dat de gemachtigde ambtenaar de beslissing neemt en dat de minister de politieke verantwoordelijkheid draagt. Dat is juist, maar het nuttige en het nodige hiervan kennen wij niet. U kunt terecht zeggen dat het de beslissing is van de gemachtigde ambtenaar, maar op dit vlak zijn wij toch niet gerust. Ik blijf de indruk hebben dat het nuttige en het nodige anders zou kunnen worden beoordeeld wanneer het om het testament van een doodgewone sterveling zou gaan en niet om het testament van een koning.

Minister T. Kelchtermans : Mag ik een vergelijking maken ? Het doet soms pijn wanneer men bepaalde vergunningen moet afleveren, en vaak is er ook de nodige commotie wanneer zij worden uitgevoerd. Toch zijn er nog tientallen geldige verkavelingsvergunningen in de meest waardevolle natuurgebieden die hun rechten uit het verleden behouden. Volgens het gewestplan gaat het wel degelijk om een natuurgebied, maar er is een recht op gevestigd via een verkavelingsvergunning ingevolge het bijzonder voorschrift.

De heer F. Van den Eynde : Nogmaals, het nuttige en het nodige betreffende het koninklijk domein zie ik niet in, en er wordt ook geen verklaring voor gegeven.

Minister T. Kelchtermans : Het gaat om een wilsbeschikking.

De enige vraag is - en daarmee ben ik het met u eens - of het bijzonder voorschrift verzoenbaar is met het bouwplan. Deze vraag heb ik ook aan mijn administratie gesteld en het antwoord was ja. Als de Raad van State morgen oordeelt dat het niet kan, dan is het antwoord nee.

De heer F. Van den Eynde: Is het zo vreemd dat wij vanuit het parlement vragen waarom het nodig en nuttig is ?

Minister T. Kelchtermans : Nee. Mijn antwoord op deze vraag is dat het niet aan de minister van Ruimtelijke Ordening is telkens hij een bouwdoossier ontvangt, na te gaan of het nodig en nuttig is. De aanvrager gaat dit na. Bijvoorbeeld, iemand bouwt een hotel. Volgens u zou de eerste vraag van Ruimtelijke Ordening moeten zijn of dit wel nodig en nuttig is. De vraag is welke bestemming hieraan volgens het gewestplan wordt gegeven. Er moet aan een aantal vereisten worden voldaan. Men moet zich afvragen of het bouwdoossier aan die vereisten voldoet. Ik zou bijvoorbeeld arbitrair kunnen oordelen dat voortaan geen

McDonaldtenten meer nodig zijn, maar zo werkt het niet.

De heer H. Olaerts : Maar u geeft wel de toelating !

Minister T. Kelchtermans : Ja. Als de bestemming conform de aanvraag is, moet ik correct zijn en de aanvraag een kans geven.

De heer F. Van den Eynde : De aanvrager kan het tot in het absurde altijd nodig en nuttig achten. Ik meen dat wij toch iets objectiever kunnen zijn.

Ik herhaal dat ik ontgoocheld ben betreffende deze twee criteria. Dat is voor mij het grootste probleem, en zeker niet het feit dat zich daar een kloosterorde vestigt of dat het domein een andere bestemming krijgt. Ik blijf erbij dat er mogelijk een verschil bestaat tussen de laatste wilsbeschikking van Jan met de pet en die van de koning.

De voorzitter: De heer Olaerts heeft het woord.

De heer H. Olaerts : Mijnheer de voorzitter, collega's, vandaag is duidelijk geworden dat alles nog onduidelijker is en dat men gewoon niet ingaat op essentiële vragen.

Mijnheer de minister, ik heb u een aantal vragen gesteld waarop ik gewoon geen antwoord krijg. Zo heb ik u bijvoorbeeld gevraagd hoeveel grond er juist zal worden gebruikt. Ik ben het intussen al gewend geen antwoord te krijgen. Met deze gegevens zouden we nochtans kunnen nagaan of een MER noodzakelijk is. De minister zegt gewoon dat dit niet nodig is. Ik heb ook gevraagd wat de veiligheidsredenen hiermee te maken hebben. Voorts vroeg ik of we het project al dan niet inhoudelijk mogen beoordelen. Ook op deze vragen hebt u niet geantwoord. Stemt een abdij overeen met wat destijds voorzien was ? Weer geen antwoord. Mijnheer de minister, ik stel vast dat het vergunningsbeleid meer en meer in opspraak komt. Ik verwijs hierbij trouwens ook ondub-

belzinnig naar het vonnis van gisteren. Het was al duidelijk dat er een klassegerecht groeit. Nu schijnen er ook al kapvergunningen te bestaan.

Wat het pleidooi voor spiritualiteit van collega Moors betreft, had ik liever gezien dat hij dit op een preekstoel had gehouden. Als hij hier nog aanwezig was geweest, was ik daar dieper op ingegaan. Als dit een pleidooi voor spiritualiteit moest zijn, waar ik trouwens alle respect voor heb, heb ik er vragen bij omdat het niets te maken heeft met de grond van de zaak.

Tevens wil ik zeer duidelijk stellen dat het de politieke besluitvorming is en alle poespas daarrond die de koning eventueel in opspraak kan brengen. Wij doen dat niet. Ik heb gezegd dat wat er gebeurt hoe dan ook een machinatie is. Als men de wilsbeschikking van de koning wilde uitvoeren, dan had men een meerderheid moeten zoeken die een uitzondering op de vigerende wetgeving wenste toe te staan. Mijnheer de minister, als dit de nieuwe psychologie van het bedrijven van politiek is, dan heb ik daar grote bedenkingen bij. Ik verwacht mij er al aan dat u ons straks van hypocrisie en stemmingmakerij zult betichten. De heer Moors merkte zoëven al op dat het toch maar om een paar cellen ging. Er is echter een aanvraag ingediend voor een hele rits gebouwen en u weigert te antwoorden op vragen over de precieze omvang van het project. Dat is de werkelijkheid. Als er een bouwvergunning komt, dan is het ons recht daar vragen over te stellen. Dan wordt er een publiek en officieel forum geschapen.

Ik kom nog even terug op het gewestplan. Mijnheer de minister, wat stond er nu eigenlijk in dat voorstel tot wijziging ? U hebt daar nog steeds niet op geantwoord.

Minister T. Kelchtermans : Ik heb het bijzondere voorschrift geciteerd.

De heer H. Olaerts : Neen, ik heb u gevraagd om de nota die dateert van voor de beslissing. Ik heb u niet om de overweging gevraagd want ik heb die zelf al gegeven. Ik heb u ondubbelzinnig gevraagd wat er in die nota staat omdat men telkens zei dat de wijziging van het gewestplan neerkwam op het toelaten van oorbare onderhoudswerken. Van de rest was er geen sprake. Men heeft zowel tegenover de commissie voor Ruimtelijke Ordening als de gemeentebesturen en de bestendige deputatie verklaard dat de gewestplanwijziging het toelaten en oorbaar maken van onderhoudswerken beoogde. Er was toen geen sprake van de dingen die nu aan de orde zijn.

U zegt wel dat uw administratie ja heeft gezegd, maar ik weet uit goede bron dat men het helemaal niet unaniem eens was over de wettelijkheid van deze procedure. Ik heb trouwens van hoog en laag steunbetuigingen gekregen. Zelfs de grootste deskundigen zeggen uiteindelijk dat het hier om een interpretatie van de wetgeving gaat en dat het zeer goed om manipulatie kan gaan. Ik zeg u dat dit minstens een machinatie is.

Mijnheer de minister, wat uw interpretatie van het publiek belang betreft, verwees ik reeds naar het veel flagrantere geval van Aquafin.

Ik wil ook nog zeggen dat de Volksunie geen opdracht aan de minister heeft gegeven. Wij hebben gevraagd of dat kon. Trouwens, als u de vuile was wilt doen, mijnheer de minister, dan moet u dat onder elkaar doen. Minister Sauwens is mans genoeg om zich uit de slag te trekken.

Minister T. Kelchtermans : Ik heb enkel de gestelde vragen beantwoord. *(Onderbreking door de heer H. Coveliers)*

De heer H. Olaerts : Mijn oud-collega moet ook geen stoere taal vertellen over fameuze collegialiteit, want het verleden ziet er wel anders uit.

De voorzitter : Mijnheer Olaerts, ik verzoek u uw uiteenzetting te beëindigen.

De heer H. Olaerts : Mijnheer de voorzitter, ik heb geen antwoord gekregen op mijn vragen in verband met de procedurefouten, de ingenomen ruimte en over de toegangsweg. In verband met het publiekrechtelijk karakter is er geen toetsing gebeurd aan Aquafin. Ik heb ook geen duidelijkheid gekregen over het complementaire en het nuttige, de onderhoudswerken, de oorspronkelijke voorzieningen en de machinaties die nadien in gang werden gezet. Zonder die machinaties zouden dergelijke toestanden nooit tot stand zijn gekomen.

De voorzitter : De heer Coveliers heeft het woord.

De heer H. Coveliers : Mijnheer de voorzitter, ik zal zeer kort zijn want ik meen dat er niet zo veel meer te zeggen valt. Hoe graag de heer Olaerts ook de rol van de Raad van State zou willen overnemen, hij kan dat nu eenmaal niet. Over de vraag of de uiteindelijke bestemming overeenstemt met datgene dat in het plan was voorzien en conform artikel 48 is beslist, zal de Raad van State oordelen. We zullen dan zien wat volgens de Raad van State de interpretatie is, want die telt. Wat werkelijk juridische gerechtigheid is, is nog heel iets anders dan uitspraken van rechtscolleges. Men moet ergens een norm hebben. De Raad van State is hier de norm.

Ten tweede neem ik notitie van het feit dat de minister-president minister Sauwens heeft berispt, dat men nu blijkbaar een systeem heeft uitgewerkt waarbij de minister eerst zijn voornemen tot bescherming moet melden vooraleer het uit te voeren en dat u wacht op het antwoord op uw brief van 16 februari 1995 aan minister Sauwens.

Mijnheer de minister, ik veronderstel dat u ons in kennis zult stellen van het antwoord van minister Sauwens, indien het binnen een zinvolle termijn is, zodat wij ook weten wat de interpretatie van de minister is.

Mijnheer de voorzitter, rekening houdend met deze elementen zullen wij geen motie indienen.

De voorzitter : Mevrouw Bauwen heeft het woord.

Mevrouw M.-J. Bauwen : Mijnheer de minister, u hebt niet gereageerd op mijn uitspraak dat de bouw aanvraag bij de gemeente Maasmechelen niet correct was. De plannen werden niet voorgelegd en er was alleen een advies op attest 2. Dit is niet hetzelfde als een eigenlijke bouwvergunning.

Bovendien wil ik nog eens bepleiten dat de MER-plicht zeker geldt, dat de eigenlijke ontbossing meer dan 35.000 vierkante meter is en dat niet kan worden ingeroepen dat er geen MER is.

Als de gemachtigde ambtenaar dit zegt, dan denk ik wel dat, bij zo'n flagrante overtreding van de regels, u als minister de plicht hebt om uw bevoegde ambtenaar daarover aan te spreken. Volgens ons kan dit niet. Het is werkelijk een serieuze ontbossing en het negeren van de MER-plicht is volgens mij een grove fout van de bevoegde ambtenaar.

Ik denk dat dit wel tot uw bevoegdheid behoort.

— *Het incident wordt gesloten om 11.52 uur*

BIJLAGEN

BIJLAGEN

1. De uitdrukking "door de Koning aangewezen publiekrechtelijk rechtspersoon" impliceert de noodzaak van de nadere uitwerking van dit begrip in een besluit. Dit besluit vinden we in artikel 1 van het koninklijk besluit van 22 juni 1971 zoals gewijzigd door het besluit van de Vlaamse Executieve van 5 november 1986. Dit artikel luidt : "Voor het Gewest zijn de publiekrechtelijke rechtspersonen, voor wie het lid van de Vlaamse Executieve dat voor de Ruimtelijke Ordening en de Stedebouw bevoegd is of diens gemachtigde de door de artikelen 44 en 56 van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de Ruimtelijke Ordening voorgeschreven vergunningen afgeeft, alle rechtspersonen met een publiek rechtelijk statuut".

Dit betekent dat, voor wat het Vlaamse Gewest betreft, de publiekrechtelijke rechtspersonen, zoals vernoemd in artikel 48 van de Stedebouwwet, gelijkgesteld worden met alle rechtspersonen met een publiekrechtelijk statuut.

2. A. Mast omschrijft een publiekrechtelijke rechtspersoon als volgt: "Publiekrechtelijke rechtspersonen zijn die welke opgericht werden met het oog op de behartiging van algemene belangen en die daartoe over bijzondere prerogatieven beschikken".

De organieke bescherming van de godsdiensten in België behoort zonder twijfel tot het algemeen belang. Dit blijkt uit de zeer stevige verankering van godsdiensten in de grondwet met name in de artikelen 19, 20, 21 en 181. Om die bescherming vorm te geven kon de overheid dan ook niet anders dan kiezen voor een publiekrechtelijke omschrijving van het statuut van de godsdiensten. De godsdiensten die erkend worden door de staat genieten inderdaad van een specifieke regeling. J. Vande Lanotte vermeldt twee consequenties :

ten eerste verkrijgen ze rechtspersoonlijkheid en mogen ze de kerkelijke goederen beheren ;

ten tweede kan niet worden ontkend dat de bedienaren van die erediensten een wedde en een pensioen ten laste van de staat kunnen genieten (J. Vande Lanotte, Overzicht van het Publiek Recht, deel II, 1994, p. 232, nr.498).

Het kan inderdaad niet worden ontkend dat de grondwetgever, toen hij in 1831 besloot bedienaren van de eredienst een staatsbezoldiging toe te kennen, daarvoor als motief niet alleen een compensatie voor genaaste kerkgoederen zag, maar ook de honorering van een sociale dienstverlening van algemeen belang. Zie bijvoorbeeld R. Aubert, "L'Eglise et l'Etat en Belgique du XIXe siècle", RES Publica, 1968, 21 ; P. Errera, *Traité de droit public Beige*, Parijs, Giard et Brière, 1918, 94-95.

Gezien (a) de grondwet het algemeen belang van de godsdiensten erkent en vastlegt en (b) de wet rechtspersoonlijkheid verbindt aan de erkende godsdiensten, staat het (c) vast dat de katholieke godsdienst in België een rechtspersoon met publiekrechtelijk statuut in de zin van artikel 1 van het koninklijk besluit van 22 juni 1971 is.

3. Bovenstaand principe wordt naar het bisschoppelijke echelon toe als volgt vertaald. Aangezien (a) de katholieke kerk, zoals al aangetoond, volgens artikel 1 van het koninklijk besluit van 22 juni 1971, een rechtspersoon is met een publiek rechtelijk statuut en (b) artikel 21 van de grondwet de vrijheid van interne organisatie van de eredienst waarborgt, vloeit hieruit voort dat (c) door de onderverdeling van kerken in diocesen aan deze laatste diocesen eveneens een publiekrechtelijk statuut wordt verleend.

Het is kerkrechtelijk algemeen erkend dat de vertegenwoordiger van het diocees de bisschop is. Dit blijkt uit canon 381, § 1 van het kerkelijk wetboek van 1983 : "Aan de diocesane bisschop komt in het hem toevertrouwde bisdom alle gewone eigen en onmiddellijke macht toe, die voor de uitoefening van zijn herderlijke taak vereist is, uitgezonderd zaken die door het recht of door een decreet van de paus aan het hoogste of een ander kerkelijk gezag voorbehouden zijn".

Deze vertegenwoordiging wordt ook in het profane recht ten volle erkend. Zo is het duidelijk dat de staat in het raam van artikel 21 van de grondwet de interne kerkelijke organisatie moet respecteren. En inderdaad blijkt ook uit de praktijk dat de staat de bisschop altijd als haar geëigende gesprekspartner heeft beschouwd. Dit uit zich onder meer in de bevoegdheid die de bisschoppen bezitten om aan het ministerie van Justitie de lijsten door te geven met daarop de namen van de bedienaars van de eredienst die voor staatsbezoldiging in aanmerking komen. De administratie voor de erediensten van het ministerie van Justitie legt weliswaar het kader vast dat het maximale aantal plaatsen aangeeft dat voor staatsbezoldiging in aanmerking komt. Maar binnen dat kader bepaalt de bisschop wie in concreto bezoldigd zal worden. (Voor meer informatie, zie R. Torfs, "De Belgische grondwet over kerk en staat, geloof en maatschappij", in R. Torfs (ed.), *Beheer en beleid van katholieke instellingen*, Leuven, Peeters, 1990, 58-64).

4. De redenering zoals hierboven ontwikkeld en waardoor de bisschop fungeert als vertegenwoordiger van een publiek rechtelijke rechtspersoon in de zin van de wet van 29 maart 1962 op de stedenbouw, moet in een ruimere context worden gesitueerd.

Vaak wordt ten onrechte aangenomen dat in België een systeem van scheiding van kerk en staat bestaat, waardoor dan de kerken elke publiekrechtelijke relevantie zou ontnomen worden. Dit is zonder meer onjuist. Zo wijst H. Wagnon de term "séparation" radicaal af op volgende basis : "La séparation c'est la non-existence ou la rupture de l'alliance traditionnelle entre Eglise et Etat: elle exclut qu'une ou plusieurs églises soient considérées comme représentant un intérêt public. L'Etat séparé ignore officiellement l'Eglise et le pouvoir spirituel. Pour lui, la religion n'intéresse que les individus, c'est une affaire d'ordre privé". (H. Wagnon, "Le Congrès national beige de 1830-1831 a-t-il établi la séparation de l'Eglise et de l'Etat ?", in *Etudes d'histoire du droit canonique dédiées à Gabriel Le Bras*, I, Parijs, Sirey, 1965, 753-781.) Precies omdat hij van mening is dat in België de kerken wel een publiek statuut hebben en religie niet tot het privé-vlak behoort, meent Wagnon dat de term séparation niet adequaat is. Beter spreekt men van een onderscheiding tussen Kerk en Staat in plaats van over een scheiding. Men kan het ook over indépendance mutuelle hebben (P. Wigny, *Droit constitutionnel*, Brussel, Bruylant, 1952, p. 345, nr. 219), een term die eveneens ruimte laat voor een publiekrechtelijk statuut voor de erkende erediensten.

5. Er zijn vele gemeenschappelijke contactpunten tussen Kerk en Staat die een publiekrechtelijke relevantie vertonen, (P. Lemmens, "De kerkelijke overheid in de greep van de wereldlijke rechter ?", in H. Warnink (ed.), *Rechtsbescher ming in de Kerk*, Leuven, Peeters, 1991, 74 en de referenties aldaar).

Deze gedachte wordt trouwens ook door de rechtspraak aangehouden. Zie b.v. Cass., 30 juni 1882, Pas., 1882, I, 253 ; R.v.St., Afdeling wetgeving, advies van 4 januari 1962, Parlementaire Stukken Kamer, 1961-62, nr. 296-1, 2-3.

Over welke punten gaat het precies ? Er zijn diverse voorbeelden. Het publiekrechtelijke karakter van kerkfabrieken is genoegzaam bekend. Minder bekend is de situatie van de grootseminaries, die nochtans duidelijk publiekrechtelijke instellingen zijn, als dusdanig erkend door art. 1 van de wet van 23 ventôse XII. Zie hierover bv. A. Giron, *Dictionnaire de droit administratif et de droit public*, Brussel, Bruylant, 1896, III, 386-388. Het is duidelijk dat indien een grootseminarie een publiekrechtelijk karakter vertoont, dit a fortiori het geval dient te zijn voor een bisdom : luidens canon 237, par. 1 van het kerkelijk wetboek van 1983 is het grootseminarie afhankelijk van het bisdom. Volgens art. 21 van de grondwet moet de interne kerkelijke ordening door de burgerlijke overheid worden gerespecteerd. Hoe zou nu een grootseminarie een publiekrechtelijke persoon kunnen zijn terwijl het bisdom, waarvan het geheel afhankelijk is, dat niet zou zijn ?

6. Het publiekrechtelijke karakter van de kerk, en meer bepaald van een bisdom, blijkt trouwens overduidelijk uit het uitwisselen van brieven van 6 december 1961 tussen België en de Heilige Stoel in verband met de oprichting van het bisdom Antwerpen en de wijzigingen die in dat verband aan de situatie van het bisdom Mechelen dienden te worden aangebracht. De beslissing tot de oprichting van een nieuw bisdom is in een land als België, waar de kerken ondanks een wederzijdse onafhankelijkheid tussen Kerk en Staat een publiekrechtelijk statuut hebben, geen zaak van de kerkelijke overheid alleen. Ze geschiedt bij wet, zoals, naast de oprichting van het bisdom Antwerpen, ook de oprichting van het bisdom Hasselt (1967) duidelijk laat zien.

De wet van 5 april 1962, waardoor het bisdom Antwerpen werd opgericht, en de discussie die daarrond werd gevoerd, bewijst duidelijk dat een bisdom in België een publiekrechtelijke rechtspersoon is.

Puur kerkrechtelijk komt het uiteraard alleen aan de paus toe om diocesen op te richten en af te schaffen. Zie canon 373 : "Alleen het hoogste gezag komt het toe particuliere kerken op te richten..." Dat er in België toch een wet noodzakelijk is, stoelt dus niet op een kerkrechtelijke vereiste, maar is naar Belgisch recht noodzakelijk om het publiekrechtelijk statuut van het bisdom veilig te stellen. Inderdaad kan het daarbij alleen maar om een publiekrechtelijk en niet om een privaatrechtelijk statuut gaan : privaatrechtelijk is een bisdom helemaal niet georganiseerd, vandaar de gewoonte die bisdommen, dekenijen en parochies hebben om via een v.z.w. aan het private rechtsverkeer deel te nemen. (Voor meer details over de discussie, zie M.V., "Cultes-Droit constitutionnel", *Revue de l'administration et du droit administratif de la Belgique*, 1962, 161-168 ; zie verder Kamer van Volksvertegenwoordigers, Sessie 1961-1962, 20 februari 1962, Document nr. 296 (61-62 nr. 1).

Overigens bewijst het loutere bestaan van internationale onderhandelingen tussen België en de Heilige Stoel op zich reeds duidelijk dat de oprichting van een bisdom in België een publiekrechtelijke materie is. Dit principe dient te worden doorgetrokken naar de werking ervan.

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties.

Ze worden in twee edities uitgegeven :

- de eerste, met witte kaft en het embleem van de Vlaamse Raad in goudkleur, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen ;
- de tweede, met witte kaft en met onderaan rechts de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

AZRV : Commissie voor de Algemene Zaken, het Reglement en de Verzoekschriften

BAAZ : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden en Ambtenarenzaken

BEAG : Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

CULT : Commissie voor Cultuur

EELW : Commissie voor Economie, Energie, Landbouw en Werkgelegenheid

FIBE : Commissie voor Financiën en Begroting

HROL : Commissie voor Huisvesting, Ruimtelijke Ordening en Landinrichting

LENA : Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

MEDI : Commissie voor de Media

ONVW : Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid

OPWV : Commissie voor Openbare Werken en Vervoer

SAMW : Commissie voor Samenwerking

WEGE : Commissie voor Welzijn en Gezondheid